

**Bezuinigingsproces
keuzes maken
Eerste werkbijeenkomst**

19 maart 2024

Programma

- Opening
- Aanleiding en proces
- Lopende sporen
 - Landelijke ontwikkelingen
 - Omvang van de opgave
 - Gemeenschappelijke regelingen
 - Eigen keuzemogelijkheden
 - Investerings en financiering
 - Taakveldanalyse provincie
- Financiële stand van zaken
- Dilemma's en acties voor de tweede bijeenkomst

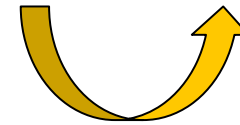
Opening

- Doel van deze avond = vooral informeren en vervolgproces in beeld
- Uitgebreide presentatie = ook een stukje naslag (en verslag)

Aanleiding | de ravijnjaren

- Ontwikkeling algemene uitkering:

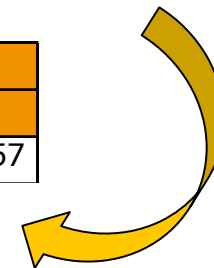
(bedragen * € 1.000)	2024	2025	2026	2027
	Baten	Baten	Baten	Baten
0.7 Algemene uitkering en ov uitkeringen gemeentefonds	41.069	41.113	38.083	37.863

Afname van € 3 miljoen =
financieel ravijn (o.b.v.
meicirculaire)

- Ontwikkeling saldo begroting:

(bedragen * € 1.000)	2024	2025	2026	2027
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	383	3	-3.829	-4.457

Financiële opgave is groter
dan de afname van de
algemene uitkering

Aanleiding | ontwikkeling schuldpositie

Kengetal	Rekening 2020	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Debt-ratio	61%	64%	67%	71%	75%	77%	78%	78%
Netto schuldquote	41%	71%	60%	94%	114%	131%	147%	148%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	37%	67%	57%	92%	109%	127%	144%	144%
Solvabiliteitsratio (Eigen vermogen / totaal balans)	39%	36%	33%	29%	25%	23%	22%	22%
Solvabiliteitsratio ((Eigen vermogen + voorzieningen) / totaal balans)	40%	38%	37%	31%	28%	26%	25%	25%
Grondexploitatie	1%	-1%	0%	0%	1%	-1%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	-3,6%	-3,6%	0,7%	2,5%	0,9%	0,0%	-6,2%	-7,4%
Belastingcapaciteit	101,0%	102,6%	102,6%	onbekend	104,5%	onbekend	onbekend	onbekend
Weerstandsvermogen	161%	181%	172%	248%	213%	onbekend	onbekend	onbekend

Ravijnjaren

Belastingcapaciteit volgt landelijke ontwikkeling
Weerstandsvermogen ruim voldoende om risico's
op te vangen (maar inzet heeft gevolgen voor
andere kengetallen)

Schuldpositie vraagt om bijsturing:

- Investeringsvolume
- Financieringsmethodiek
- Waardering en afschrijving

Planning en proces

- December / januari: Verschillende sporen gestart, waaronder eigen keuzes in beeld brengen
- Dinsdag 19 maart: Eerste raadsbijeenkomst, gericht op informeren en voorbereiden tweede bijeenkomst
- Dinsdag 2 april: Tweede raadsbijeenkomst, fracties aan het woord, advies aan college
- Donderdag 16 mei: Derde bijeenkomst, concept advies van het college
- Juni: Technische informatieavond perspectiefnota 2025?
- Dinsdag 9 juli: Behandelen voorstel college in perspectiefnota 2025

Lopende Sporen

- Landelijke ontwikkelingen
- Omvang van de opgave
- Gemeenschappelijke regelingen
- Eigen keuzemogelijkheden
- Investerings en financiering
- Taakveldanalyse provincie

Landelijke ontwikkelingen

- Inzet surplus algemene reserve
- Ook het rijk moet keuzes maken
- Opschalingskorting
- Inflatieontwikkeling
- Begrotingsadvies van de VNG
- ROB en roep om herziening financiële raamwerk

Lopende Sporen

- ➔ • Landelijke ontwikkelingen
- Omvang van de opgave
- Gemeenschappelijke regelingen
- Eigen keuzemogelijkheden
- Investerings en financiering
- Taakveldanalyse provincie

Inzet surplus algemene reserve

- Eind 2013 nieuwe maatregel
- Inzetten deel van reserves als “structurele baat”
- Solvabiliteit moet groter of gelijk zijn aan 20%
- Weerstandsvermogen op basis van risicoanalyse moet voldoende zijn
- Van het vrij besteedbare deel mag 10% worden ingezet

Lopende Sporen

- ➔ • Landelijke ontwikkelingen
- Omvang van de opgave
- Gemeenschappelijke regelingen
- Eigen keuzemogelijkheden
- Investerings en financiering
- Taakveldanalyse provincie

Ook het rijk moet keuzes maken

- Ombuigingslijst gemeente- en provinciefonds

3.15 Gemeente- en Provinciefonds

Tabel 33

Bedragen in miljoenen euro's (- = saldo verbeterend)

Nr.	Maatregel	2024	2025	2026	2027	2028	Struc.	Struc in.
1	Overhevelen specifieke uitkeringen naar het Gemeente- en Provinciefonds met korting	- 638	- 638	- 638	- 638	- 638	n.t.b.	n.t.b.
2	BCF afschaffen	0	- 2	- 3	- 4	- 5	- 5	2028
3	Beroep doen op vermogende provincies	- 300	- 300	- 300	- 260	- 260	n.t.b.	2056
4	Gemeentefonds «stabiliseren» op begrotingsstand 2026	- 2.076	- 2.996	0	0	0	0	2026
5a	Generieke korting op het Gemeente- en Provinciefonds: Terugdraaien besluiten Miljoenennota 2023 en Voorjaarsnota 2023	0	0	- 1.100	- 1.250	- 1.400	- 1.400	2028
5b	Generieke korting op het Gemeente- en Provinciefonds: Eenmalige structurele ombuiging	- 4.983	- 4.983	- 4.598	- 4.579	- 4.571	- 4.571	2028
5c	Generieke korting op het Gemeente- en Provinciefonds: Terug naar de 'trap-op-trap-af'-systematiek (in het geval rijksuitgaven dalen)	0	0	0	PM	PM	PM	2028
6	Cultuur en Maatschappij (C&M) uitgaven van provincies	- 100	- 100	- 100	- 100	- 100	- 100	2024
7	Handhaven oploop opschalingskorting	0	0	0	0	0	0	2026

Lopende Sporen

- Landelijke ontwikkelingen
- Omvang van de opgave
- Gemeenschappelijke regelingen
- Eigen keuzemogelijkheden
- Investerings- en financiering
- Taakveldanalyse provincie

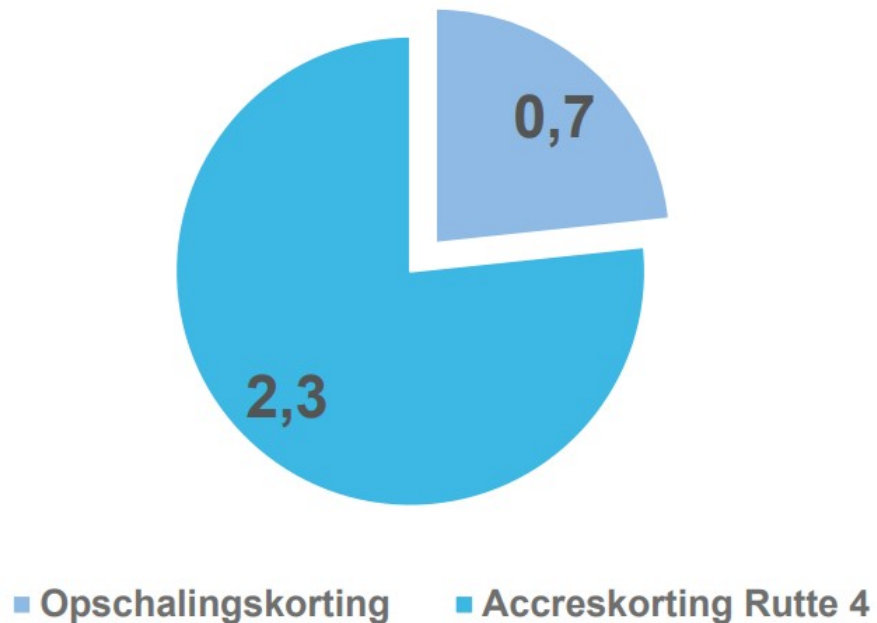
Opschalingskorting

- Wordt de korting teruggedraaid?

2. Hoe zat het ook alweer?

Het gat van € 3 miljard*

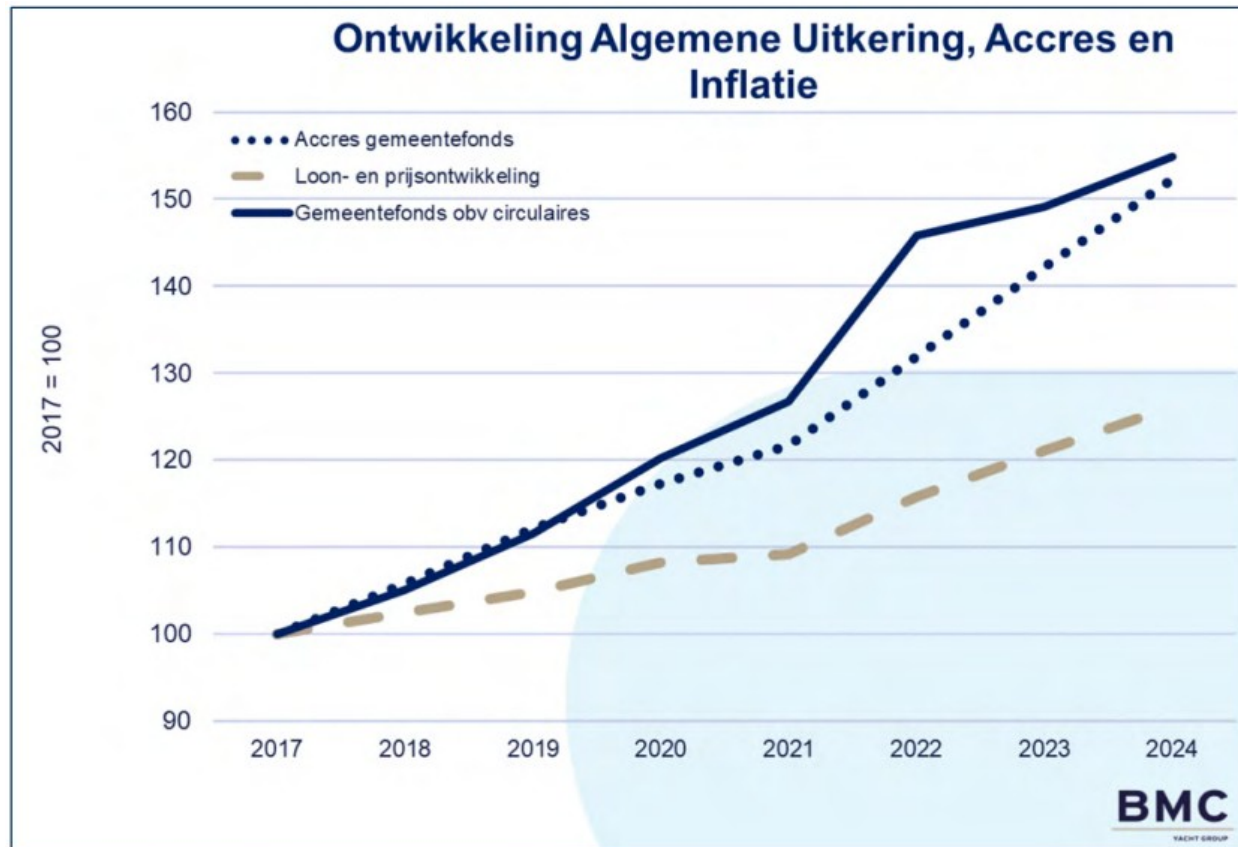

Lopende Sporen

- Landelijke ontwikkelingen
- Omvang van de opgave
- Gemeenschappelijke regelingen
- Eigen keuzemogelijkheden
- Investerings en financiering
- Taakveldanalyse provincie

Inflatieontwikkeling (1)

- Afgelopen jaren hebben de gemeenten via het accres meer gecompenseerd gekregen dan de loon- en prijsontwikkeling

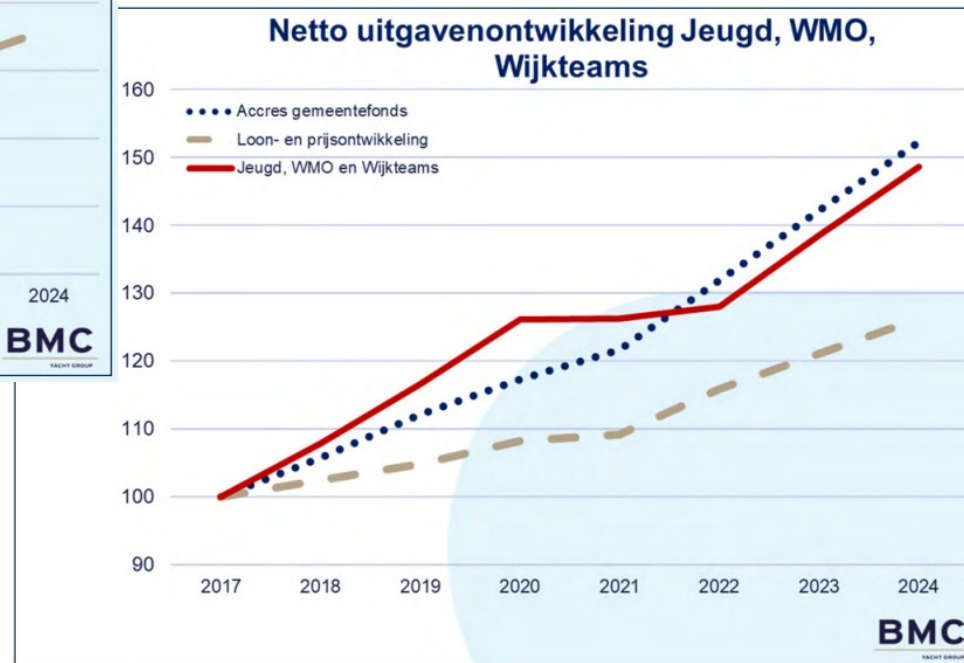
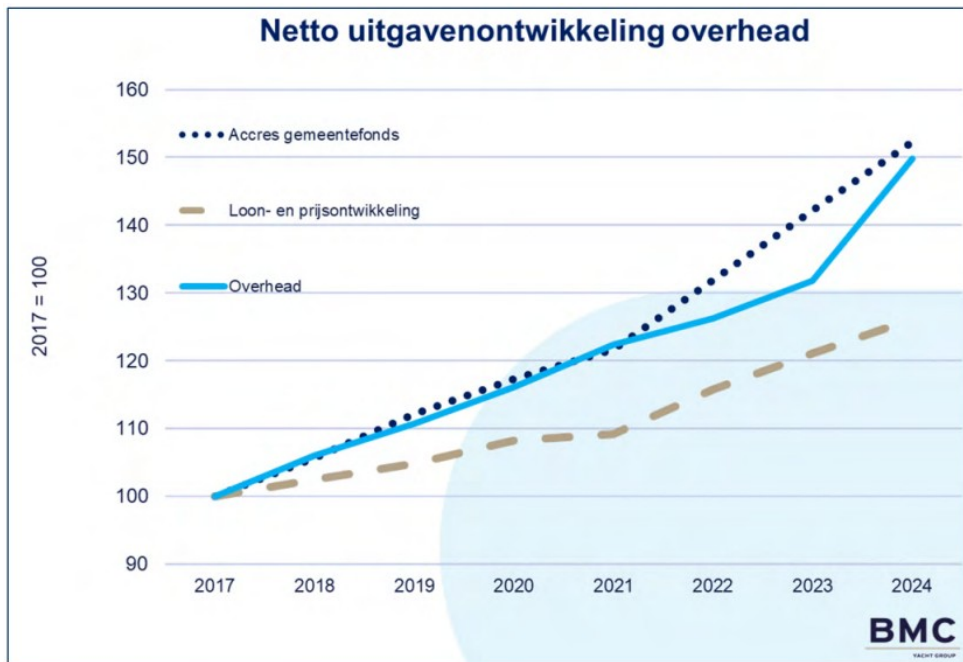
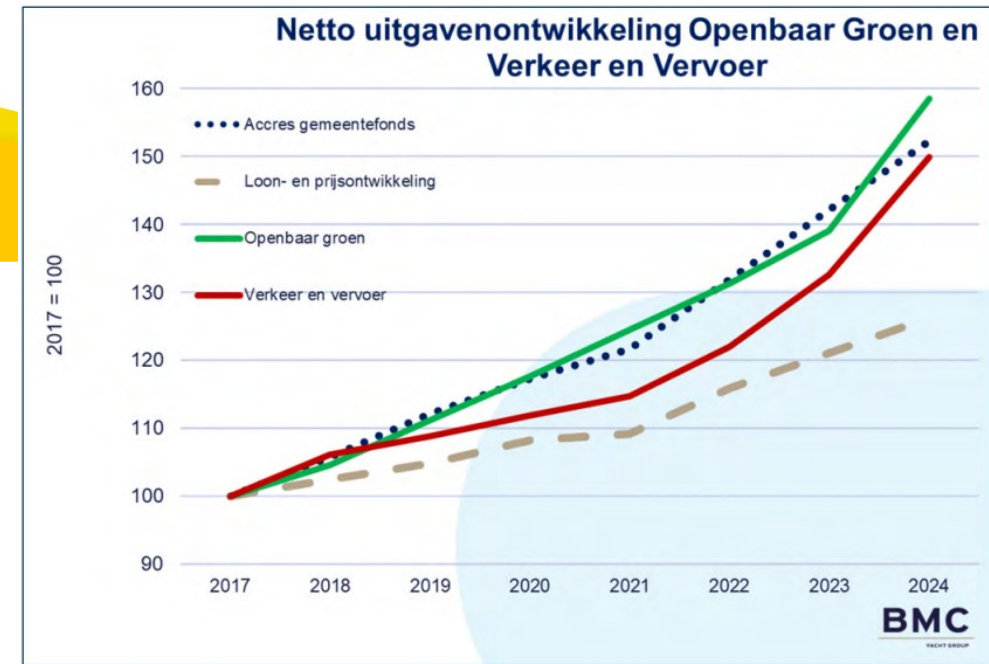

Lopende Sporen

- Landelijke ontwikkelingen
- Omvang van de opgave
- Gemeenschappelijke regelingen
- Eigen keuzemogelijkheden
- Investerings en financiering
- Taakveldanalyse provincie

Inflatieontwikkeling (2)

- Maar ook de kosten zijn flink gestegen

Lopende Sporen

- Landelijke ontwikkelingen
- Omvang van de opgave
- Gemeenschappelijke regelingen
- Eigen keuzemogelijkheden
- Investerings- en financiering
- Taakveldanalyse provincie

Begrotingsadvies VNG

- Ook voor 2025 een

Begrotingsadvies van de VNG

- **Bereid ombuigingen voor** indien de korting van € 3 miljard vanaf 2026 niet wordt teruggedraaid of verzacht. Breng deze zo goed mogelijk in kaart, **maar zet ze nog niet in gang.**
- Presenteer deze gevolgen **financieel én inhoudelijk** zo scherp mogelijk.
- Betrek daarbij het advies van de Taskforce Taken en Middelen, die aangeven vooral te focussen op **taken in medebewind.**
- Beschrijf in ieder geval de **5 meest significante ombuigingsmaatregelen**, hun consequenties en het taakveld dat daarmee geraakt wordt.

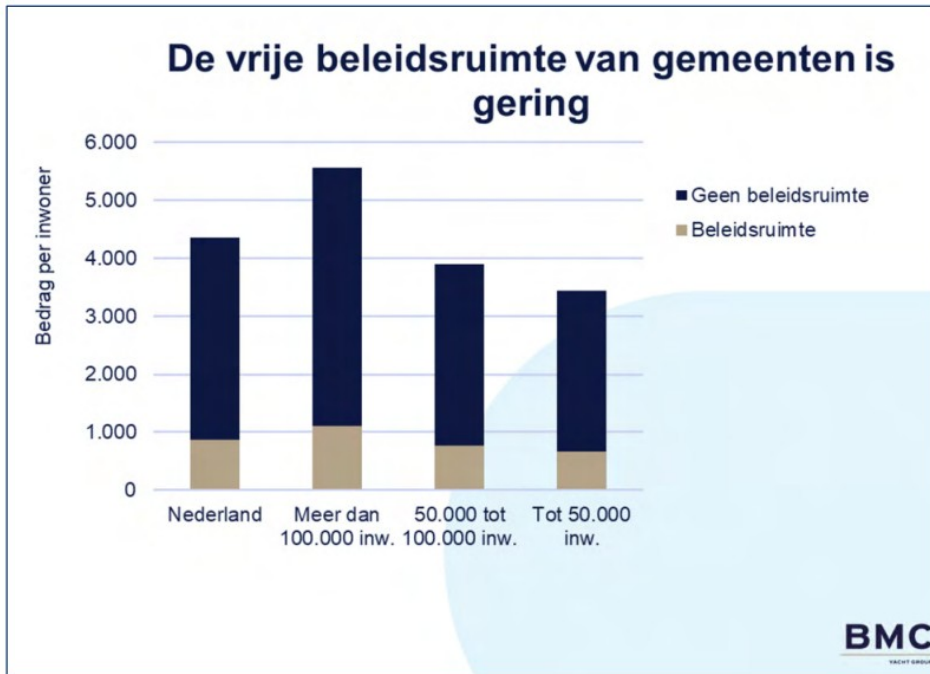
Lopende Sporen

- ➔ • Landelijke ontwikkelingen
- Omvang van de opgave
- Gemeenschappelijke regelingen
- Eigen keuzemogelijkheden
- Investerings- en financiering
- Taakveldanalyse provincie

Begrotingsadvies VNG (2)

- Beleidsruimte en medebewindstaken

Vrije beleidsruimte: nog geen 20%

Beleidssterrein	Classificatie ROB	Soort taak
Inkomen en participatie	2	Gedeelde taak
Bestuur en organisatie	2	Gedeelde taak
Jeugdzorg	3	Gedeelde taak
Onderwijs / educatie	3	Gedeelde taak
Wijkteams en welzijnswerk	3	Gedeelde taak
WMO & opvangvoorzieningen	4	Gedeelde taak
Openbare orde en veiligheid	4	Gedeelde taak
Volksgezondheid	4	Gedeelde taak
Infrastructuur, ruimte, milieu	7	Gedeelde taak
Cultuur, sport en recreatie	9	Eigen taak

Lopende Sporen

- Landelijke ontwikkelingen
- Omvang van de opgave
- Gemeenschappelijke regelingen
- Eigen keuzemogelijkheden
- Investerings- en financiering
- Taakveldanalyse provincie

Roep op vernieuwing financiële raamwerk

- Maatschappelijk problemen vragen om herzien financiële raamwerk

RAAD VOOR HET OPENBAAR BESTUUR

Home > Actueel > Nieuws >

Verder uitstel van vernieuwing financiële verhouding Rijk en decentrale overheden is onverantwoord

Nieuwsbericht | 29-02-2024 | 00:00

Echte voortgang in de maatschappelijke problemen zoals klimaat, wonen en asielopvang kan alleen als het raamwerk van de financiën op korte termijn grondig wordt aangepakt. De onbalans tussen taken en verantwoordelijkheden van de decentrale overheden wordt steeds groter. Nu sluit de bekostiging van decentrale overheden niet aan bij de mogelijkheden die decentrale overheden hebben om de uitgaven te beheersen. Dat schrijft de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) vandaag aan minister Hugo de Jonge van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in het advies [‘Een raamwerk voor toekomstbestendige financiële verhoudingen’](#).

Lopende Sporen

- ➔ • Landelijke ontwikkelingen
- Omvang van de opgave
- Gemeenschappelijke regelingen
- Eigen keuzemogelijkheden
- Investerings- en financiering
- Taakveldanalyse provincie

Ontwikkeling begroting en omvang opgave

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Huidig saldo begroting en meerjarenraming	383	3	-3.829	-4.457
<i>Bijstellingen:</i>				
In beeld gebrachte bijstellingen	-183	-110	-112	-292
Voorstel veiligheidsbeleid	-183	-244	-244	-244
Voorlopige beschikking BUIG	284	284	284	284
Effect september en decembercirculaire	139	202	25	608
Actueel beeld saldo begroting	440	135	-3.876	-4.101
<i>Mogelijke bijstellingen:</i>				
Mogelijke compensatie Rijk oploop opschalingskorting	0	0	650	700
Verwacht saldo begroting en opgave	440	135	-3.226	-3.401

Lopende Sporen

- Landelijke ontwikkelingen
- Omvang van de opgave
- Gemeenschappelijke regelingen
- Eigen keuzemogelijkheden
- Investerings en financiering
- Taakveldanalyse provincie

September- en decembercirculaire AU

Positief:

- Bijwerking accres voor loon- en prijsstijging en indexatie volumedeel

Negatief:

- Aanpassing hoeveelheidverschillen door eigen ontwikkelingen (*) en aanpassing uitkeringsfactor door landelijke ontwikkelingen

(*) aantal inwoners gelijk gebleven i.t.t. landelijke ontwikkeling
aantal kernen van 3 naar 1

Lopende Sporen

- Landelijke ontwikkelingen
- Omvang van de opgave
- Gemeenschappelijke regelingen
- Eigen keuzemogelijkheden
- Investerings- en financiering
- Taakveldanalyse provincie

Gemeenschappelijke regelingen

- Bestuursopdrachten GR Sociaal en GR DG&J
- GR OZHZ
- SGD

Lopende Sporen

- Landelijke ontwikkelingen
- Omvang van de opgave
- ➔ Gemeenschappelijke regelingen
- Eigen keuzemogelijkheden
- Investerings en financiering
- Taakveldanalyse provincie

Eigen keuzemogelijkheden

- Long list aan keuzemogelijkheden opgesteld door de organisatie en gevolgen
- Compacte weergave omwille van leesbaarheid
- Het is een dynamisch document die permanent wordt bijgewerkt
- Niet alles is al concreet (GR-en, complexiteit sociaal domein)
- De lijst wordt na deze bijeenkomst gedeeld
- Alle keuzes in beeld los van politiek
- De lijst is niet een overzicht van suggesties van het college
- Lijst is basis van het voorstel dat het college later in het proces uitwerkt
- Ook enkele keuzemogelijkheden met betrekking tot GR-en
- Personele formatie later in het proces, afhankelijk van keuzes in ambities

Lopende Sporen

- Landelijke ontwikkelingen
- Omvang van de opgave
- Gemeenschappelijke regelingen
- ➔ • Eigen keuzemogelijkheden
- Investerings en financiering
- Taakveldanalyse provincie

Investeringsen

- Activabeleid in 2017 herzien
- Mede aanleiding was wijziging BBV, investeringen in maatschappelijk nut
- Afschrijvingstermijnen relatief lang (veel investeringen met looptijd van 60 jaar)
- Risico op afwaardering
- Lastig om activa over de hele looptijd goed in beeld te houden
- Afhankelijk van renteontwikkeling
- Financiering riolering kan ook anders, maar heeft wel gevolgen voor de heffing

Lopende Sporen

- Landelijke ontwikkelingen
- Omvang van de opgave
- Gemeenschappelijke regelingen
- Eigen keuzemogelijkheden
- ➔ • Investeringsen en financiering
- Taakveldanalyse provincie

Investerings (2)

Omschrijving	Rekening 2020	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren raming 2025	Meerjaren raming 2026	Meerjaren raming 2027
<i>Elementen berekening netto schuldquote:</i>								
A Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	40.822	36.079	46.337	41.246	59.205	56.314	64.423	67.982
B Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	4.404	11.835	5.435	23.480	14.779	27.626	25.115	20.890
C Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	7.512	4.466	3.795	5.000	10.000	10.000	10.000	10.000
D Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f BBV)	58	39	19	2	0	0	0	0
E Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	12.546	9.746	5.982	10.000	5.000	5.000	5.000	5.000
F Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	7	5	7	5	5	5	5	5
G Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	3.956	2.002	7.645	2.000	5.000	5.000	5.000	5.000
H Netto schuld (A+B+C+D-E-F-G)	36.287	40.665	41.952	57.723	73.979	83.935	89.533	88.867
I Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV [dus exclusief mutaties reserves])	78.563	57.789	69.860	60.828	65.092	64.060	60.765	60.227
J Netto schuldquote H/I x 100%	46,2%	70,4%	60,1%	94,9%	113,7%	131,0%	147,3%	147,6%
<i>Andere relevante samenhangende indicatoren:</i>								
K Afschrijvingskosten	2.186	1.957	2.180	2.545	2.676	3.129	3.531	3.658
L Saldo rentelasten en rentebaten	694	503	97	458	1.198	1.393	1.530	1.859
M Percentage saldo rentelasten en rentebaten / netto schulden (L/A)	1,9%	1,2%	0,2%	0,8%	1,6%	1,7%	1,7%	2,1%
N Percentage afschrijving en rente / totaal baten (K/I)	3,7%	4,3%	3,3%	4,9%	6,0%	7,1%	8,3%	9,2%
O Boekwaarde (immateriële, materiële en financiële) vaste activa	70.292	73.433	75.165	92.085	105.322	116.739	122.185	121.338
<i>Berekening bijstuuropgave:</i>								
P Maximale schuld is 120% (= politieke keuze*) van de baten (I)	94.276	69.347	83.832	72.994	78.111	76.872	72.918	72.272
Q Cumulatief verschil 120% t.o.v. huidige begroting (P-H)	57.988	28.682	41.880	15.271	4.132	-7.063	-16.615	-16.595

Investerings (3)

- Verkorten van afschrijvingstermijnen vergroot de opgave met ca. € 600.000 per jaar
- 75% van de activa heeft nu een looptijd van 40 tot 60 jaar

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Huidig saldo begroting en meerjarenraming	383	3	-3.829	-4.457
<i>Bijstellingen:</i>				
In beeld gebrachte bijstellingen	-183	-110	-112	-292
Voorstel veiligheidsbeleid	-183	-244	-244	-244
Voorlopige beschikking BUIG	284	284	284	284
Effect september en decembercirculaire	139	202	25	608
Actueel beeld saldo begroting	440	135	-3.876	-4.101
<i>Mogelijke bijstellingen:</i>				
Mogelijke compensatie Rijk oploop opschalingskorting	0	0	650	700
Verwacht saldo begroting en opgave	440	135	-3.226	-3.401
Verkorten afschrijvingstermijnen (keuze)	0	-600	-600	-600
Verwacht saldo begroting en opgave	440	-465	-3.826	-4.001

Investerings met een looptijd van 60 jaar:

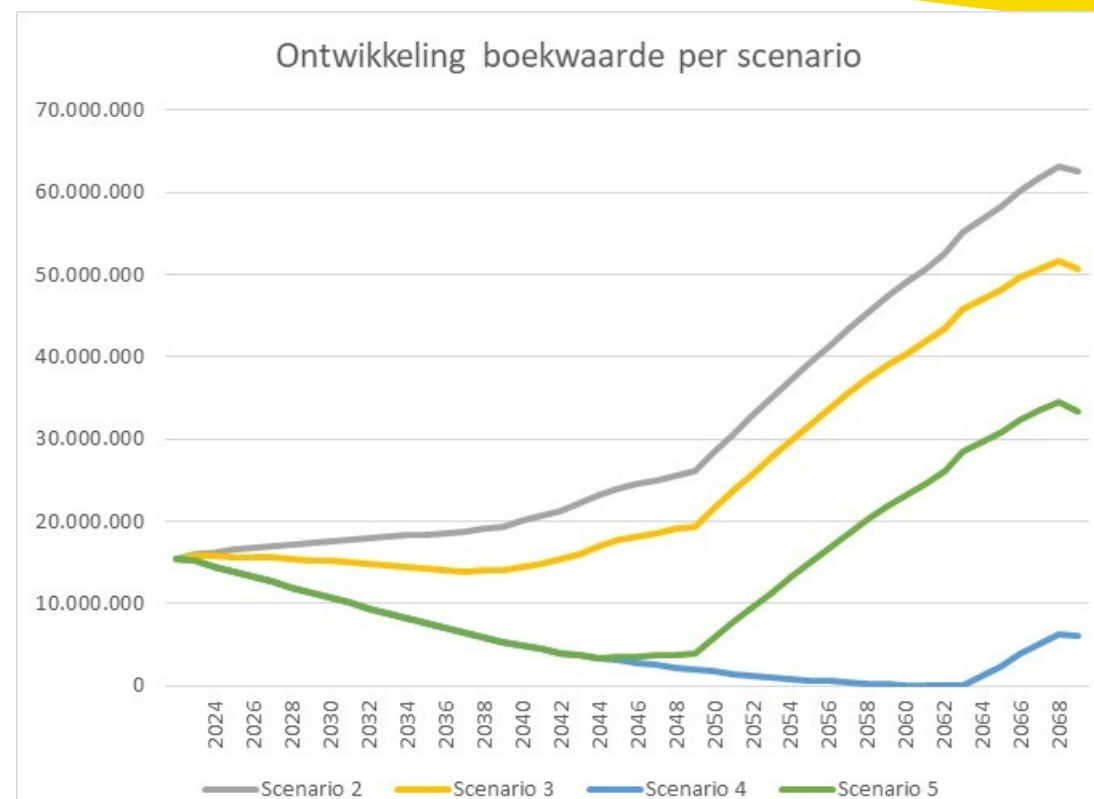
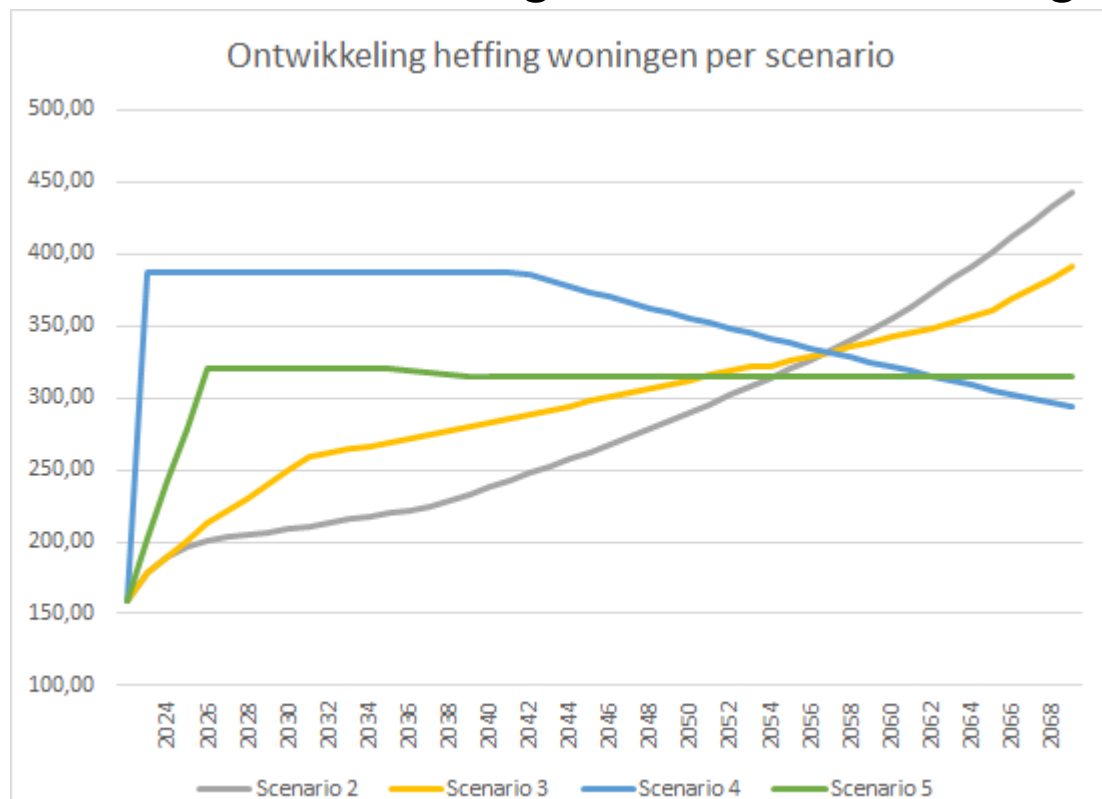
Bedrijfsgebouwen
Schoolgebouwen
Vervangingen in de zettingsgevoelige wijken
Overige rioolconstructies
Aanleg en uitbreiding begraafplaats
Fundering wegen, fiets- en voetpaden
Damwanden
Brug beton en composiet
Duiker
Fundering parkeren
Bomen

Lopende Sporen

- Landelijke ontwikkelingen
- Omvang van de opgave
- Gemeenschappelijke regelingen
- Eigen keuzemogelijkheden
- ➔ • Investerings en financiering
- Taakveldanalyse provincie

Investerings (4)

Andere financieringsmethode riolering

Scenario 2 = Huidige verwachting (activeren en afschrijven in 60 jaar en rekenrente die oploopt tot 2%). Scenario 3 = Als 2, maar afschrijven in 40 jaar in plaats van 60 jaar. Scenario 4 = Direct overstappen op een spaarvoorziening. En in scenario 5 wordt deels gespaard en deels geactiveerd, een combinatie van 3 en 4.

Taakveldanalyse provincie

- Op basis van begroting 2024
- Diverse bronnen: CBS, Findo.nl, COELO, VNG
- Vergelijking met zes referentie gemeenten
- Extra informatie voor dit proces
- Eerste uitkomst ambtelijk besproken
- Definitieve versie eind april gereed

Taakveldanalyse Alblasserdam 2024

Inhoud

1.	Inleiding
2.	Referentiegemeenten
3.	Vergelijking lastentaakvelden
	Hoofdfunctie 0: Bestuur en algemene ondersteuning
	Hoofdfunctie 1: Veiligheid
	Hoofdfunctie 2: Verkeer en vervoer
	Hoofdfunctie 4 Onderwijs
	Hoofdfunctie 5 Sport, cultuur en recreatie
	Hoofdfunctie 6: Sociaal Domein
	Hoofdfunctie 7: Volksgezondheid en milieu
	Hoofdfunctie 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing
4.	Batentaakvelden
	Gemeentefonds
	OZB
	Overige Eigen Middelen
5.	Gemeentefonds
6.	Reserves
7.	Woonlasten
8.	Financiële kengetallen
9.	Begrotingsflexibiliteit
10.	Samenvatting en conclusies
11.	Overzicht van aanbevelingen

Lopende Sporen

- Landelijke ontwikkelingen
- Omvang van de opgave
- Gemeenschappelijke regelingen
- Eigen keuzemogelijkheden
- Investerings en financiering
- Taakveldanalyse provincie

Dilemma's en vragen t.b.v. tweede sessie

- Vooral de fracties aan het woord
- Advies aan het college
- Hierna enkele dilemma's en vragen als voorbereiding op advies aan college
- Bespreken in de tweede bijeenkomst

Dilemma's en vragen (1)

Wat ziet u als de kracht van het dorp?

Wat moeten we in stand houden?

Waar kunnen we niet zonder?

Wat is essentieel voor onze identiteit?

Dilemma's en vragen (2)

Met welke zoekrichtingen starten we in 2025?

Voorbeelden:

Alle niet verplichte investeringen stop zetten

Eerst de keuzes met de minste impact

Deelvragen:

Gaan we ook kritisch naar onze voorzieningen kijken?

Wat moet behouden blijven?

Wat mag minder?

Dilemma's en vragen (3)

***Welke zoekrichtingen pakken we na 2025 op
als dat écht nodig blijkt te zijn?***

Voorbeeld:

Keuzes met hoge impact

Dilemma's en vragen (4)

Is het bespreekbaar om aan gemeenschappelijke regeling gemandateerde of gedelegeerde taken terug te halen en anders te organiseren?

Argumenten vóór	Argumenten tegen
Kans om lokale voorzieningen te versterken	Mogelijk frictiekosten
Mogelijk financieel voordeel	Kan ten kosten gaan van robuustheid GR
Meer invloed lokaal dan via GR	Continuïteitsrisico door kleinere schaal
	Risico voor de samenwerking
	GR-en zijn zelf bezig met een inventarisatie

Dilemma's en vragen (5)

Hoe gaan we om met het activabeleid? Afschrijvingstermijnen korter? En andere methode rioolheffing? Of gefaseerd?

Argumenten vóór

Structurele voordelen voor de lange termijn

Kleiner risico op afwaardering op middellange en lange termijn

Vergroot toekomstige investeringsruimte in relatie tot gehanteerde normen voor schuldquote

Minder afhankelijk van renteontwikkeling

Argumenten tegen

Structurele nadelen (600k) voor de korte en middellange termijn in samenhang met de toch al forse opgave. En een toename van de rioolheffing.

Steeds groter risico op afwaardering/incidentele nadelen op lange termijn

Afnemende investeringsruimte als vastgehouden wordt aan de normen voor schuldquote

Sterk afhankelijkheid van renteontwikkeling